

مخالفان

آنتی واکسن!

استدلال مخالفان واکسنیاسیون چیست و منشأ آن کجاست؟

حرف و حدیث درباره تهدیدات واکسنیاسیون از همان ابتدای شیوع کرونا وجود داشت. همین گفته‌ها هم بود که به نگرانی‌های مردم دامن می‌زد. همین حالا اگر سری به شبکه‌های اجتماعی بزنید، هشتک‌هایی هم در اینباره ساخته شده؛ «نه-به-واکسن»، «نه-به-میکروچیپ»، «نه-به-واکسن-اجباری»، «واکسن-نمی‌زنم» و... اما جریان‌های اصلی این مخالفت‌ها از کجا شروع شد؟

جهان

به نظر می‌رسد اگر سرنخ این ماجرا را در خارج از کشور دنبال می‌کنیم، شاید برسیم به اندرو ویکفیلد، پزشک بریتانیایی. ماجرای جنجالی این پزشک به دهه ۹۰ برمی‌گردد؛ زمانی که برای تحقیق درباره واکسن‌های سه‌گانه سرخک، اوریون و سرخچه، موازین اخلاقی را زیر پا گذاشت و از سوی نظام پزشکی بریتانیا اخراج شد. پروانه پزشکی او در واقع به این علت لغو شد که در مراسم جشن تولد فرزندش از کودکانی که برای میهمانی آمده بودند، خون گرفت و آنها را در مقاله خود به عنوان نتایج علمی در مجله لنست جازد. قصه به جنجالی عمومی تبدیل شد و ویکفیلد کمی بعد مجبور به ترک بریتانیا شد. او در سال‌های گذشته با سخنرانی‌های مختلف و تالیف آثار گوناگون و حتی تهیه فیلم، یکی از مخالفان جدی واکسنیاسیون در جهان بوده. ویکفیلد با تهیه فیلمی به نام «وکسد» (Vaxxed) یکی از سردمداران تولید محتوای تصویری علیه واکسنیاسیون است. این فیلم در سال ۲۰۱۶ تولید شد و گفته می‌شود ویکفیلد در حال ساخت فیلمی علیه واکسن کرونا نیز هست. یکی دیگر از مخالفان سرسخت، کندی جونور، برادرزاده جان اف. کندی، رئیس جمهوری سالیان گذشته آمریکا است. او اجباری بودن واکسنیاسیون را نقطه‌ای علیه آزادی‌های مدنی می‌داند. سال گذشته هم در مراسمی سخنرانی و عنوان کرد احتمال دارد آمارهای ارایه شده مربوط به قربانیان کرونا از سوی دولت آمریکا اغراق شده باشد تا مردم برای واکسنیاسیون تهییج شوند و پول فراوانی به جیب کارخانه‌های ساخت واکسن برود. در تمام این سخنرانی‌ها، یکی از هدف‌های اصلی هم بیل گیتس بوده است. آنها مدیر عامل سابق مایکروسافت را متهم کرده‌اند که از طریق ساخت واکسن می‌خواهد به سودهای هنگفت برسد. ضمن اینکه حتی احتمال کارگذاری میکروچیپ‌هایی را هم در بدن انسان از طریق واکسن مطرح کرده‌اند تا تمام انسان‌های روی کره زمین قابل ردیابی باشند. در کنار این گروه بعضی چهره‌های مشهور هالیوود هم از مخالفان واکسنیاسیون بودند که از جمله آنها می‌توان به رابرت دنیرو اشاره کرد. در کنار اینها مالک وب‌سایت گلوبال سرچ، میشل چاسادوسکی که از اقتصاددانان و مروجان معروف نظریه توطئه در کانادا است، مطالب مختلفی علیه واکسنیاسیون منتشر کرده است. او در این مطالب همچنان بیل گیتس را یکی از تهدیدهای اصلی برای به اجرا درآوردن طرح خود علیه بشریت عنوان کرده است.

ایران

اغلب مطالبی که در ایران از سوی مخالفان واکسنیاسیون مطرح می‌شود، دقیقاً ترجمان همان گفته‌های معترضان در آمریکا و دیگر نقاط جهان است. به عنوان مثال می‌شود به گروهی از طرفداران طب سنتی در ایران اشاره کرد که مقالات سایت گلوبال سرچ را ترجمه کرده و روی درگاه‌های اینترنتی خود قرار می‌دهند. هرچند همچنان هیچ مدرک مستندی درباره دست‌ساز بودن ویروس کرونا و همچنین توطئه‌ای علیه بشریت از طریق واکسن در دست نیست، اما مخالفان به انتشار مطالب مختلف اقدام می‌کنند. یکی از این محتواها، کتابی بود نوشته حامد رئیسی که نسخه پی‌دی‌اف آن در شبکه‌های اجتماعی بین مردم دست به دست شد؛ کتابی با عنوان «کرونا، فریب قرن، کودتای سفید» که سال گذشته از سوی انتشارات «آزاد مهر» در ایران چاپ شده بود. این کتاب با اشارات مختلف به روایت تاسف‌بار پیوند‌های طبابت و سیاست می‌پرداخت و سودهای هنگفتی که کارخانجات ساخت دارو و واکسن از این محل به جیب می‌زنند، در بخشی از کتاب آمده بود؛ «فریب قرن ایداسودای آن ندارد که مدعی شود کرونا دروغ است یا شایعه، وهم است یا افسانه. فریب قرن روایت مهندسی گسترده رسانه‌ای-بیمارستانی و بزرگ‌نمایی یک ویروس است که نه آنقدر کشنده بود که گمان می‌رفت و نه چنان وحشتناک بود که گفته بودند و در یک کلام هرگز آن چیزی نبود که ادعا شده بود هست. فریب قرن روایتی نیمه‌پزشکی و نیمه‌روان شناختی از کشف یک ابزار نوین رهبری بر جهان است که توانست با ترفندهای فریبنده افراد را از هول بیماری مکلف به انجام اموری سازد که خود مسبب آن بیماری و سایر بیماری‌های مشابه بودند و ماحصل این فریب چیزی نبود جز نسل نوینی از رهبری و تجارت واقعی نواز سلطه و کنترل. این طرح عظیم آغازی است بر پایان انسانی که تاکنون می‌شناختیم.» کتاب البته همچنان مستنداتی درباره اینکه واقعا کرونا ابزاری برای کنترل بشر باشد، ارایه نداده بود، اما مواردی مشابه را مطرح می‌کرد که نشان می‌داد به هر حال می‌توان به طرح‌های توطئه اندیشید. در کنار انتشار این کتاب، ماه‌های بعدی همراه بود با شعاری دیگر از سوی معترضان مبنی بر منع واکسنیاسیون اجباری. خبرگزاری فارس هم بخشی از کمپین ۵۰ هزار امضا علیه منع واکسنیاسیون اجباری را پوشش داده و از دغدغه‌های این گروه گفته بود: «بنا بر دلایل زیر خواهان منع واکسنیاسیون اجباری یا هر الزامی برای ارایه خدمات عمومی به شرط واکسنیاسیون هستیم: ۱- کلیه واکسن‌های کرونا مراحل کارآزمایی بالینی استاندارد را طی نکرده‌اند و فقط دارای مجوز اضطراری هستند. ۲- گزارشات مختلف از ایجاد عوارض کوتاه مدت و میان مدت از واکسن‌ها که حتماً با عوارض دیررسی نیز همراه خواهد بود که در سال‌های آینده مشخص می‌شود. ۳- وجود موارد منجر به مرگ ناشی از ترومبوز و لخته خون بعد از تزریق واکسن که موجب محدودیت و ممنوعیت مصرف برخی واکسن‌ها در اروپا شده است و کشتن حتی یک نفر با واکسن، به مثابه کشتن همه مردم خواهد بود. ۴- با توجه به تاکیدات به استفاده از تجارب موفق درمان کرونا مبتنی بر تقویت سیستم ایمنی که تا به حال موجب نجات جان بسیاری از افراد از کرونا و عوارض آن شده است. ۵- وجود نظرات اندیشمندان و پزشکان متعدد در کشورهای مختلف که با سیاست‌های سازمان جهانی بهداشت در مورد پیشگیری و درمان کرونا همراهی ندارند و با واکسنیاسیون مخالف هستند که آزاداندیشی، تعقل و تأمل، اقتضای کنبدان هائیز توجه شود.» (۱۴۰۰/۲/۱۵) در مجموع بنا به نگرانی‌ها و دغدغه‌هایی که در این پویش مطرح شده، تلاش کرده‌ایم در مطالب دیگر پرونده «شهروند» با همین موضوع، به سوالات مختلف این گروه پاسخ بدهیم.

باید ادعای خود را ثابت کند

گفت‌وگو با دکتر سیمین کاظمی، درباره مخالفان واکسنیاسیون و دلایل مختلفی که مطرح می‌کنند

یاسر نوروزی/شیوع کرونا در ایران و جهان همراه بود با تحقیقات پزشکی درباره ویروس، منشأ آن، راه‌های جلوگیری از انتقال و هرآنچه بتواند جامعه بشری را از این مخاطره برهاند. هم‌زمان از دیگر سو، نظریاتی پراکنده نیز از سوی اقشار مختلف جامعه مطرح می‌شد؛ از دست‌ساز بودن ویروس گرفته تا توطئه‌ای برای کنترل جمعیت جهان و... این‌گونه نظرات البته درست است که مستندات بنیادین و قابل استناد نداشت اما از نوعی نگرانی در جامعه خبر می‌داد؛ فقدان اعتماد به سازمان‌های جهانی بهداشتی، بی‌اعتمادی نسبت به دولت‌ها و ساز و کارهایی که گاهی مسائل تجاری را بر سلامت انسان‌ها ترجیح می‌دهد. هرچند اقشار گوناگون برای هیچ‌کدام از این نگرانی‌ها مستنداتی قطعی نداشتند اما در مجموع به تدریج جریانی شکل می‌گرفت علیه واکسنیاسیون. این جریان، سوبه‌های پراکنده داشت و هرگز به شکل و شمایل قدرتمند درنیامد اما حرف و حدیث‌هایی می‌ساخت که هنوز هم صدای آن گاه و بی‌گاه به گوش می‌رسد؛ از ساخت هشتک‌هایی علیه واکسن گرفته تا مانع در مقابل واکسنیاسیون اجباری. گروهی نیز در تلاش بودند تا طب سنتی را در مقابل پزشکی مدرن قرار بدهند که خود آسیب‌هایی جبران‌ناپذیر دارد؛ از جمله اینکه اعتماد اقشار مختلف جامعه نسبت به هر دو متزلزل می‌شود. طب سنتی طبیعتاً از درمان بعضی بیماری‌ها عاجز است و زمانی که بار سنگین سلامت جامعه را بر دوشش بنهیم و از عهده آن برنایید، آن زمان است که در حق دانش‌گذاشتگان خود نیز جفا کرده‌ایم. به همین جهت در گفت‌وگویی که در ادامه خواهید خواند تلاش کردیم ماجرای تقابل گروهی از مردم علیه واکسنیاسیون را مطرح کنیم. خانم دکتر سیمین کاظمی، در این گفت‌وگو به سوالات متعددمان پاسخ گفت و از دریچه‌های مختلف به بررسی موضوع نشست. از جمله نکات قابل تأمل او در این گفت‌وگو اشاره او به مدعای مخالفان واکسنیاسیون بود درباره توطئه کاهش جمعیت؛ «شاید در قرن‌های گذشته اپیدمی‌های طاعون و وبا می‌توانستند به کاهش جمعیت انسانی بخش‌هایی از کره زمین منجر شوند ولی مرگ و میری که به علت کرونا اتفاق می‌افتد، بین ۲ تا ۳ درصد مبتلایان است که تأثیر معناداری بر جمعیت بیش از هفت میلیارد نفری زمین نمی‌گذارد.» آنچه در ادامه می‌خوانید مشروح این گفت‌وگوست.

یکی از اولین سوالاتی که با شیوع کرونا در ذهن خیلی از مردم شکل گرفت این بود که آیا این ویروس دست‌ساز است؟ جامعه پزشکی اطلاعات مستندی در این زمینه نمی‌دید، اما شک و گمان‌ها بین مردم همچنان برطرف نشد. این شک و گمان‌ها ریشه در چه باورهایی دارد؟ چرا شکل گرفت؟ و چرا همچنان وجود دارد؟

انسان ساخت بودن یا طبیعی بودن ویروس کرونا بیش از آنکه یک دغدغه علمی و پزشکی باشد، یک موضوع سیاسی و مجادله‌ای بین قدرت‌های جهانی یعنی آمریکا و چین است که مورد توجه رسانه‌ها و مردم نیز قرار گرفته است. رفتن به سمت این شک و گمان‌ها بیشتر از سر بی‌اطلاعی است. ویروس‌هایی از خانواده ویروس کرونا قبلاً همه‌گیری‌های سارس و مرس را ایجاد کرده‌اند، ولی چون فراگیر نبودند و به پاندمی تبدیل نشدند، چنین باورهایی هم در موردش شکل نگرفت. علاوه بر این، به نظر می‌رسد در جهان امروز و در کشورهای توسعه‌یافته تا حدودی بی‌اعتمادی به نظام‌های سیاسی، سیاستمداران و رسانه‌ها وجود دارد و همین موجب می‌شود که گفته‌های آنها از نظر برخی باورپذیر نباشد. از طرفی برای برخی استقلال نهاد پزشکی به عنوان مرجع علمی در امر بیماری/سلامت، از سیاست محرز نیست و حتی گفته‌های مراجع علمی را هم تحت نفوذ

نظام‌های سیاسی و سیاستمداران تلقی می‌کنند و باور نمی‌کنند که سازمان بهداشت جهانی در مورد کووید-۱۹ درست می‌گوید. در ایران هم گروه اندکی که خود را باورمند به انقلاب اسلامی و غرب‌ستیز معرفی می‌کنند و از طرفی پروتکل‌های پیشگیری از کرونا را مزاحمتی برای برنامه جمعی خود تلقی می‌دانند، پرچم مخالفت با وجود همه‌گیری را بلند کرده و با واکسنیاسیون سر دشمنی و ناسازگاری دارند. مخالفت این دسته مبنای علمی ندارد و بیشتر تلاش می‌کنند با اتکا به انقلابی‌گری و توسل به آموزه‌های مختلف با برنامه‌های پیشگیرانه از جمله واکسنیاسیون مخالفت کنند. از طرفی اراده‌ای برای اقناع این گروه وجود ندارد و موجب شده که بدون مانع جدی به فعالیت‌های خود ادامه دهند.

این گروه عمدتاً باور دست‌ساز بودن ویروس را همان ابتدا هم مطرح می‌کردند. حالا همین باور به مقابله آنها علیه واکسنیاسیون منجر شده. در کنار آنها، گروهی از مردم نگرانی دارند شاید کلیت این جریان، نوعی برنامه‌از پیش تعیین شده مثلاً برای کنترل جمعیت در جهان باشد. چقدر به این گروه از مردم در داشتن این باورها حق می‌دهید؟ یا به عبارت دیگر آیا نگرانی این گروه توجیه دارد؟

اینها تئوری‌های ساده‌انگارانه و فاقد مبنای علمی هستند. شاید در قرن‌های گذشته اپیدمی‌های طاعون و وبا می‌توانستند به کاهش جمعیت انسانی بخش‌هایی از کره زمین منجر شوند، ولی مرگ و میری که به علت کرونا اتفاق می‌افتد، بین ۲ تا ۳ درصد مبتلایان است که تأثیر معناداری بر جمعیت بیش از ۷ میلیارد نفری زمین نمی‌گذارد.

باین حال چرا جامعه پزشکی نمی‌تواند چنین باورهایی را در ذهن تمام مردم از بین ببرد؟ چه نقصان‌ها و مشکلاتی وجود دارد که اجازه نمی‌دهد این باور اصلاح شود؟ چه نهادها و سازمان‌هایی باید در این زمینه کمک‌کار جامعه پزشکی باشند؟

بیشتر اشاره کردم برای معتقدان به تئوری توطئه، نهاد پزشکی مستقل از نظام‌های سیاسی و قدرت‌های تعیین‌کننده بین‌المللی نیست. از همین جهت سازمان‌های پزشکی، از جمله سازمان بهداشت جهانی رانه مراجع علمی که کارگزاران گوش به فرمان قدرتمندی هستند و حرف آنها را هم باور نمی‌کنند. البته باید در نظر داشت که مخالفان واکسنیاسیون با اینکه هیاهوی زیادی دارند، اما تعدادشان هم زیاد نیست. در جامعه ایران مشخصاً مطالبه و اشتیاق برای واکسن بسیار زیاد است که همین نشان می‌دهد آن اقلیت مخالف، چندان در تبلیغاتشان موفق نبوده‌اند. لازم است کارشناسانی که دانش و قدرت اقناع دارند از طرق مختلف، از جمله رسانه‌های جمعی در این مورد اطلاع‌رسانی کنند. اگر این افراد مخالف واکسن در میان کانون‌های قدرت، حامیانی دارند، باید تمرکز روی اقناع آن کانون‌های قدرت باشد که به این جریان پایان دهند و در صورتی که دست از حمایت برندارند، به علت تهدید سلامت عمومی، باید آنها را موظف به پاسخگویی کند.

نگرانی شما را درک می‌کنیم اما...

واکنش‌های توتیتری در پاسخ به مخالفان واکسیناسیون

بعد از اقدامات گسترده جهت واکسیناسیون عمومی در ایران، نگرانی‌هایی هم از سوی اقشار مختلف جامعه مطرح می‌شود. هشتک‌هایی نظیر «نه به واکسن- اجباری» هم نشان از همین نگرانی‌ها داشت. برخی از کاربران شبکه‌های اجتماعی نگرانی‌های مختلف خود را درباره واکسن مطرح می‌کردند و در مقابل هم گروه طرفدار واکسن، پاسخ‌های تند و گاهی تمسخرآمیز به این دسته می‌دادند. درست است که بین نوشته‌های این دسته از کاربران البته مستندات کافی به چشم نمی‌خورد، اما مرور نگرانی‌هایشان دستکم جای پاسخی مناسب و در شأن‌شان می‌طلبید. البته خیرگزاری‌ها و رسانه‌ها در این مدت تلاش کردند پاسخ‌های متعددی به گروه جنبش‌های ضد واکسن بدهند، اما به نظر می‌رسید بسیاری از آنها از نگرانی‌های اصلی این گروه خبر نداشتند.

در این میان، یکی از فعالان فضای مجازی در حوزه دانش، در مطلبی بسیار مفصل، هر کدام از نگرانی‌های جنبش ضد واکسن‌ها را بررسی و در مقابل‌شان پاسخ‌هایی مودبانه و علمی مطرح کرد. پوریا ناظمی در این مطلب تقریباً به تمامی نگرانی‌های این گروه پاسخ گفته بود. نکته جالب توجه این مطلب، دسته‌بندی تمام دغدغه‌های گروه‌های ضد واکسن بود. او با طبقه‌بندی انواع نگرانی‌ها در ابتدای مطلبش نوشته بود: «این مطلب برای کسانی است که سوال دارند. نگرانی‌های واقعی دارند و مایلند به سوال‌های آنها نه با تحقیر و نگاهی از فراز برج عاج که محترمانه پاسخ داده شود...» و در ادامه به تک‌تک دغدغه‌ها پاسخ گفته بود.

توطئه تغییر نسل بشر

از ابتدای شیوع کرونا این نگرانی بین عده‌ای وجود داشت که گروهی پنهان در جهان در حال توطئه علیه بشریت هستند. ناظمی در مطلبش در پاسخ به این نگرانی گفته بود: «فارغ از اینکه به طور طبیعی هیچ مدرک و نشانی از این گروه‌ها وجود ندارد، اما تصور کنید این فرض درست باشد. واقعا چنین گروهی وجود دارد که پشت صحنه همه امور به ظاهر متعارض جهان را در اختیار دارد و می‌تواند در مقیاسی چنین بزرگ ویروس ساخته و سپس در مقابل چشمان جامعه علمی جهان واکسنی را تولید کند و درون آن ابزار فیزیکی یا ژنتیکی قرار دهد و همه سازندگان واکسن مختلف جهان هم همان فرمول را رعایت کنند تا مردم را زیر سلطه درآورد. چطور چنین گروه پرنفوذی که مدیریت اطلاعات رسانه‌ها، آژانس‌های اطلاعاتی و غیره را در اختیار دارد، نمی‌تواند جلوی درز اطلاعات از سوی چهار پنج نفر فرد ساده را بگیرد؟ و آیا اگر گروهی نتواند حتی هویتش را پنهان کند، می‌تواند پروژه‌ای به این بزرگی را در خفا انجام دهد؟»

کرونا دست‌ساز است

از ابتدای همه‌گیری کرونا این ادعا مطرح شده بود. در مطلب ناظمی در پاسخ به این گروه آمده است: «ویروس‌های تاج‌دار یا خانواده کرونا ویروس‌ها یکی از خانواده‌های شناخته‌شده ویروس‌ها هستند که به دلیل شکل ظاهری خود (همان شاخک‌های پروتئینی معروف)، به این نام شناخته می‌شوند. اینها برخی از قدیمی‌ترین خانواده‌های ویروس شناخته‌شده در جهان هستند و از دوران باستان یا ما بوده‌اند... هیچ نشانه‌ای از دست‌ساز بودن این ویروس وجود ندارد و هیچ یک از محققان شناخته‌شده یا تیم‌های تحقیقاتی که این موضوع را بررسی کرده‌اند، چنین نظری نداشته‌اند... ممکن است این حرف که برخی نهاد‌های تسلیحاتی درباره ویروس‌ها و امکان مسلح کردن آنها اقداماتی انجام می‌دهند هم حرف درستی باشد. در این زمینه سابقه‌ای طولانی هم وجود دارد و اصولاً بحث مفصلی در بیوتوریسم و تسلیحات زیستی را به خود اختصاص می‌دهد. اما در این مورد تاکنون هیچ نشانی از دست‌ساز بودن این ویروس وجود ندارد.»

ماجرای بیل گیتس

بسیاری از افراد نگران به سخنان بیل گیتس اشاره کرده‌اند، اما در مطلب مورد نظر به این دغدغه هم پاسخ داده شده: «بیل گیتس گفته است که جمعیت جهان زیاد است و در همین حال چندین سال قبل در سخنرانی‌اش به همه‌گیری ویروس خانواده کرونا اشاره کرده بود. همچنین او از حامیان طرح توسعه واکسن‌ها بوده، پس با این حساب می‌خواهد نسل ما را منقرض کرده یا کاهش دهد. این ادعا دو بخش دارد؛ یکی گزاره مهم بودن مسأله افزایش جمعیت جهان و دیگری در پیش بودن و قطعی بودن همه‌گیری. هر دوی این ادعاها درست هستند و البته تنها بیل گیتس نیست که درباره آن هشدار داده است... این موضوع دستمایه فیلم‌ها و داستان‌های بسیاری نیز شده است و در مجامع مختلف اقتصادی و سیاسی درباره آن بحث می‌شود. اینکه این موضوع وجود دارد و در مورد آن هشدار داده شده است، به معنی این نیست که هشداردهنده‌ها درصد نابودی انسان باشند.»

عقیم کردن، کشتن و کنترل!

مسأله بعدی که مطرح می‌شد احتمال عقیم شدن، قتل و کنترل انسان‌ها بود. برخی به این ادعا اشاره داشتند که ممکن است تراشه‌ای در بدن مان کار گذاشته شود، اما: «اگر قرار بود با واکسیناسیون کسانی را عقیم کرده، از بین ببریم یا تراشه‌ای در بدن آنها کار بگذاریم، کدام مسیر ساده‌تر بود؟ اینکه ویروسی تازه را ایجاد کرده و واکسنی تازه با همه شک‌هایی که به آن وجود دارد را توسعه دهیم و در حالی که همه توجه‌ها به همه اقدامات ما است آن را به مردم تزریق کنیم یا این روند را در واکسن‌های موجود اعمال کنیم؟!»

تغییر ژنتیک. دی‌ان‌ای

تعدادی از واکسن‌های معروف کووید نسل تازه‌ای از واکسن‌ها هستند که با فناوری mRNA فعالیت می‌کنند. این واکسن‌ها رشته‌ای از RNA بخشی از ویروس را وارد بدن می‌کنند تا سیستم دفاعی بدن نسبت به آن آشنا شود. همچنین برخی دیگر از واکسن‌ها رشته کامل DNA بخشی از ویروس را وارد بدن می‌کنند و هر دوی این مسائل باعث شده تا گروهی به این سوال فکر کنند که آیا ممکن است این ماده ژنتیکی تغییری در بدن و وزن‌های ما ایجاد کند: «در این واکسن‌ها مولفه ژنتیکی پروتئین اسپایک و نه کل ویروس به بدن وارد می‌شود. این رشته ژنتیکی پس از ورود به بدن وارد سلول‌ها شده و خودش از بین می‌رود... بنابراین هیچ نگرانی از اینکه چنین واکسنی تغییری در دی‌ان‌ای شما ایجاد کند، نداشته باشید. اتفاقاً اگر نگران هستید که ویروس SARS-CoV-2 ردی از خود در ژن شما و نسل آینده باقی بگذارد، این اتفاق با ابتلای شما و نداشتن دفاع در برابر آن ممکن است رخ دهد و به همین دلیل هم لازم است که هرچه سریع‌تر خود را واکسینه کنید.»

نمی‌تواند ارتباطی با مخالفت با واکسن داشته باشد. منتقدان از دولت‌ها انتظار دارند ضمن وضع مقررات پیشگیرانه، بدون تعلل و ملاحظات مختلف، پوشش همگانی واکسن رایگان را نیز به عنوان یک روش موثر کنترل همه‌گیری فراهم کنند. این تفاوت می‌کند با مخالفت با واکسیناسیون.

این نکته را برای این مطرح کردم که در کشورهای غیر توسعه یافته همیشه این مسائل مطرح بوده، اما امروز در بعضی کشورهای پیشرفته هم شاهد رواج چنین باورهایی هستیم. در این کشورها چرا عده‌ای همچنان با واکسن مخالفند؟ چون در این جوامع که آگاهی بالایی نسبت به مسائل مختلف بین مردم وجود دارد!

در کشورهای توسعه یافته هم معتقدان به باورهای غیر علمی و افرادی با سطح پایین آگاهی و بی‌توجهی به سلامت عمومی حضور دارند. در آمریکا، ترامپ از اولین کسانی بود که باورهای غیر علمی‌اش را درباره ویروس کرونا و احتمال انسان ساخت بودن آن مطرح کرد و آن را توطئه چینی‌ها قلمداد کرد. اگرچه او زیر فشارهای سیاسی و تذکر مراجع علمی مجبور شد حرف‌هایش را تعدیل کند، اما برخی طرفدارانش همچنان به آن حرف‌ها باور دارند و از رفتارهای پیشگیرانه از جمله واکسیناسیون امتناع می‌کنند. همین حالا هم آمار جانباختگان کرونا در آمریکانشان می‌دهد که مرگ‌ومیر در بین کسانی که واکسن نزده‌اند، بیشتر است که در واقع بیانگر این است که مخالفان واکسن نه تنها سلامت عمومی، بلکه جان خودشان را هم به خطر می‌اندازند.

در آمریکا، ترامپ از اولین کسانی بود که باورهای غیر علمی‌اش را درباره ویروس کرونا و احتمال انسان ساخت بودن آن مطرح کرد. و آن را توطئه چینی‌ها قلمداد کرد. اگرچه او زیر فشارهای سیاسی و تذکر مراجع علمی مجبور شد حرف‌هایش را تعدیل کند، اما برخی طرفدارانش همچنان به آن حرف‌ها باور دارند و از رفتارهای پیشگیرانه از جمله واکسیناسیون امتناع می‌کنند.

شفاف نبودن بعضی دولت‌ها در آرایه آمار کشتگان، مدیریت غلط در آرایه اطلاعات پزشکی به مردم و برخی دیگر از مسائل هم دخیل بوده. نظر شما درباره این مولفه‌ها چیست؟

موضوعاتی که برشمردید شامل سیاسی شدن کرونا، تجاری شدن واکسن، فقدان شفافیت در آرایه آمار و مدیریت نادرست همه‌گیری، همگی انتقاداتی هستند که در راستای پیشگیری و کنترل همه‌گیری مطرح می‌شوند. این انتقادات در واقع به این علت مطرح می‌شوند که ملاحظات مختلف موجب می‌شوند دولت‌ها نتوانند همه‌گیری را آن طور که جامعه انتظار دارد، کنترل کنند. این انتقادات

البته ماجرا ریشه‌های دیگری هم دارد. به هر حال گاهی در طول تاریخ پزشکی با اشتباهاتی مواجه بوده‌ایم که عده‌ای به آنها اشاره دارند. در واقع این اشتباهات نشان داده در علوم تجربی با باورهای یقینی سروکار نداریم. در واقع در دوره‌ای از نسبی‌گرایی فکری نسبت به اکثریت علوم زندگی می‌کنیم. به نظر شما این موضوع هم خودش نمی‌تواند زمینه‌ساز این نوع شک و گمان‌ها نسبت به واکسن شده باشد؟ چون بین گروه مخالفان واکسن، افراد تحصیل کرده و آگاهی هم وجود دارند.

ویژگی علم همین است که می‌تواند خطا داشته باشد و ابطال پذیر باشد، ولی این را در نظر داشته باشیم که بشر برای مقابله با بیماری و سایر تهدیدات سلامتی بر اساس علمی که تا آن مقطع به دست آورده، عمل می‌کند. مخالفان واکسن شواهد علمی برای ادعاهای‌شان ندارند و قادر به اثبات ادعاهای‌شان نیستند، بلکه متکی به فرضیاتی هستند که تأیید نشده و بی پایه هستند و چنین فرضیاتی در زمره علم قرار نمی‌گیرد. مخالفان تحصیل کرده واکسن اگر معتقد به روش‌شناسی علمی هستند، لازم است مخالفت‌شان با واکسن بر مبنای متدولوژی علمی باشد و بتوانند ادعاهای‌شان را اثبات کنند، در غیر این صورت که اساس ادعاهای‌شان قابل اعتنا نخواهد بود.

صحبتم این است که در واقع به نظر می‌رسد در به وجود آمدن چنین باورهایی فقط خود این گروه دخیل نیستند. مولفه‌هایی نظیر سیاسی شدن کرونا، تجارت از طریق واکسن،

